

Kommodeånden og Ondskabet

et musicalforløb i 4.a på Gammelgårdsskolen i Åbyhøj

et udviklingsarbejde af

Erik Lyhne - Århus Dag- og Aftenseminarium 1994

INDHOLDSFORTEGNELSE:

1. Kommodeånden og Ondskabet - en fortælling om processen i 8 kapitler
2. Analyser og kommentarer til processen - de enkelte fag
3. Børnenes egne produkter
4. De svage børn
5. Kaosangst
6. Konklusion
7. Litteraturliste
8. Bilag 1. 1 runde med børnenes ideer
9. Bilag 2. 2 runde med børnenes ideer
10. Bilag 3. Drejebog over stykket

Kommodeånden og Ondskabet

et børneeventyr fortalt og spillet af 4. a. på Gammelgårdsskolen i Åbyhøj

Deltagere 4. a - 25 elever. Erik - musiklærer (extern instruktør) - Mette klasselærer (dansk mv. og intern instruktør) - Mogens (orientering) - Gunnar (matematik, idræt mv.) - Steffen (musik)

1. kapitel.

Eventyret eller musicalen **Kommodeånden og onds-kabet** tager sit udgangspunkt i 4.a's klasseværelse en kold januar-dag, hvor børnene diskuterer, hvad den kommende musical skal handle om.

I klasseværelset står en gammel kommode, hvor børnene gemmer alle gode ideer, og hvor en god ånd har til huse, og kan hentes frem, når der er behov for dens hjælp. Ånden kan bruges til mange forskellige ting, og skufferne bugner af gode ideer.

I et hensiddes skab, der er fyldt med underlige ting og sager bor de onde og dårlige ideer. Her i det onde skab har onds-kabet til huse.

Disse to elementer bliver senere meget centrale i børnenes musical om det gode og det onde.

Emnet og titlen for musicalen bliver hurtigt fastlagt til at være indholdet fra de to møbler i klasseværelset, og næste del af processen bliver at få alle de forskellige ideer på banen, der skal indgå i vores musical.

Til det formål skal børnene hver især forberede sig - dels derhjemme og dels i skolen via snak med kammerater og med de forskellige lærere.

Børnene skal alle tegne en tegning, af det, de gerne vil have med i musicalen, og de skal finde på en episode, som de synes kan være i det onde skab eller i den gode kommode.

Erik er ikke med i denne første fase, der foregår på skolen - med Mette som igangsætter.

2. kapitel

Vi starter op en tidlig mandag morgen, og har aflyst al normal undervisning i de næste 14 dage. Lærere og elever arbejder for én ting - nemlig at synge, spille, digte, skrive, tegne, danse og have det sjovt, samtidig med at vi arbejder alvorligt og seriøst på at få lavet vores forestilling.

Klassen ved godt hvad det drejer sig om. Da de gik i 2. klasse, lavede vi også en musical sammen. En musical, som vi stadigvæk synger sangene fra, og vi starter da også op denne mandag morgen med fuld tryk på sangene fra **Drømmetime med 2. A** som forestillingen fra dengang hed.

Sangene ligger lige under huden, og alle giver den gas og husker både ord og danse. I fællesskab mindes vi og griner lidt af, hvad vi lavede for to år siden.

Efter "vores" sange er der energiopladning med Erik, hvor elever og lærere danser, synger, hopper og arbejder med mimik og kropssprog og laver en mængde drama- og musikpædagogiske aktiviteter.

Formålet er at åbne både børn og voksnes hoveder og kroppe op og gøre dem parate og åbne for andre indlæringsprocesser, end dem der normalt kendetegner skoledagen.

Vi arbejder meget med indlæring via kroppen fremfor indlæring via hovedet.

Erik kan se, at det er længe siden børnene har danset og sunget, så det fyldte hele lokalet - så både børn og voksne bliver presset til det yderste. Alle kommer ud på gulvet og er i fokus og skal

vise noget de er gode til, hvorefter de skal lære alle de andre det.

Dette er vigtigt for at give både børn og voksne så meget selvtillid, at de fra scenen kan nå helt ned til de tilskuere, der sidder på de bagerste rækker.

Vi kan alle mærke at livet rykker og at vi er parate.

3. kapitel

Alle børnene fortæller om deres tegninger og små historier til stykket. Af bilagene fremgår det, hvor mange steder vi er henne og på hvor mange forskellige planer børnene tænker - når de uden begrænsninger får frit slaw til at putte indhold i det onde skab og den gode kommode.

Mette og Erik spørger til detaljer og får børnenes uddybninger og forklaringer på ting, som for voksne ikke fremstår helt klart.

Vi arbejder videre og får, ud fra alle de flyvske tanker der er præsenteret, sat nogle forslag til scener op. Der bliver ikke sat mange ord på scenerne. Ud fra en kort instruktion bliver børnene sat til at spille deres forskellige forslag til scenerne igennem. De skal prøve de forskellige skøre, sjove og gode ideer af i praksis og derefter fremlægge dem for os andre.

I fællesskab forfølger vi de gode ideer, og lægger os rimeligt fast på et skelet til stykket og hvilke scener, vi i fællesskab mener er bæredygtige.

Det kan være utrolig svært at få alle børnenes ideer med, men vi forsøger at arbejde ud fra en model, hvor alle skal have mindst en af deres egne ideer med. Problemet bliver så at finde en ramme, hvor alle har en plads.

4. kapitel

Stykket i råskitse ligger færdigt:

Scene 1

Noget om reklamer, der dumper ind, og forurener vores hverdag. Børnene samler reklamer i en uge - vejer dem og regner ud, hvor mange reklamer det bliver i en klasse - på skolen og i hele Danmark. Da tallene bliver regnet ud ender det med at regnemaskinen sprænger i stykker, fordi tallene bliver alt for store.

I denne scene kobles professor Virvar ind (han kendes fra Disneys tegnefilm). Det er ham og hans videnskabelige assistent, der fortæller om reklamemængden.

Nogle børn har en ide om en regnskovsrap, hvor vi skal rappe og danse iklædt kostumer lavet af reklamer.

Scene 2

Lykkehjulet, hvor reglerne bliver lavet af børnene. Svarer man rigtigt får deltagerne pengene - svarer man forkert bliver pengene sendt til Afrika. Der skal også være en deltager, der vinder en bil, men som har 17 biler i forvejen, og som frivilligt sender bilen og pengene til Somalia.

Scene 3

En hundehvalp, der køres over og børnene der bliver kede af det. Kommodeånden skal komme børnene til hjælp og genoplive hundehvalpen.

Scene 4

Børnene har i vores fællesaktiviteter vist at de er gode til at danse hip hop - og der er almindelig enighed om at lave et hip hop indslag. Nogle drømmer om et bamseland - og hip hop nummeret kombineres med Bamseland, hvor alle børn danser hip hop med bamser i alle størrelser.

Scene 5

Uhyggelige ting/spøgelser/bange børn.

Spøgelserne skal have grøn kage og grøn saftevand og bydes op til sang og dans for derigennem at blive gode og rare og lade være med at gøre børn forskrækkede

Scene 6

Riddere der slås for at befri prinsesserne - en grim og en flot. Dragen passer på dem. Den kan dog lokkes med kager.

Dette var alle scenerne i skitsen. Som det fremgår ligger de jo meget langt fra hinanden. Efter lang diskussion og mange tanker, finder vi ud af, at den overordnede ramme kan være to familie, der oplever forskellige ting i hverdagen - bl.a. reklamer der kommer ind af døren, børn der skal lufte deres egne kæledyr, børn der skal være alene hjemme om aftenen, børn der ser film på fjernsynet.

Denne ramme er perfekt, fordi alle de ideer vi har haft på tegnebordet, kan være heri.

5. Kapitel

Stykket er på 2. dagen ved at tage form - børn og voksne går i dybden med de ideer der ligger. Nogle børn tegner - andre samler reklamer ind og regner, nogle digter en regnskabsrap, nogle tænker på kostumer og nogle arbejder med dialoger og improviserer sig frem.

I løbet af en arbejdsdag arbejder vi både individuelt, i små grupper og kollektivt i den store gruppe. Vi prøver alle gennemgående ting af - så alle børnene prøver rollerne og stykket udvikler sig og så alle ved, hvad der efterhånden bliver bygget på.

En proces, der sikrer, at alle er med hele tiden, og at alle ved hvor de forskellige har let eller svært ved rollerne - hvor vi skal koncentrere os specielt meget og hvor vi kan slappe lidt af. Hvor vi skal sørge for at give plads til at publikum kan grine/klappe og hvor vi skal give plads til hinanden. Hver dag sluttes af med at prøve stykket i sin helhed så langt som vi nu er kommet og synge de sange vi har fået lavet.

6. kapitel

Stykket får en mere og mere fast struktur. Overgange bliver øvet igen og igen - kostumer bliver klippet og syet - der bliver lavet en pressegruppe, som forfatter pressemeddelelser og finder adresser på aviser mv. - en gruppe der skal lave en folder og en plakat til stykket - der bliver lavet en gruppe der skal sende invitationer ud til både institutioner i lokalområdet (vuggestuer-børnehaver-fritidshjem og SFO'er) og 0-6 klasserne på skolen så de alle kan komme at se vores stykke og endelig naturligvis til forældre og familie som bliver inviteret til premieren med efterfølgende spising.

Grupperne definerer selv deres arbejde (kan kontakte de voksne når der er brug for det) og sørger for at det bliver udført.

Det summer af aktivitet og der er tryk på for at få stykket til at blive til en helhed og få det udover scenekanten. De sidste dage inden generalprøven rykker vi fra klasseværelset til teatersalen som vi gradvist får indrettet som vi vil have den.

Hverdag laver vi en huskeseddel over hvad vi skal have med til næste dag - og som regel husker både børn og voksne deres ting.

Musikinstrumenter bliver flyttet ned- og hvad vi ikke kan få på skolen skaffes andre steder fra.

Nogle af eleverne har selv keyboards og andre instrumenter som vi bruger undervejs.

Til ridder scenen mangler vi trommer, men vi får i stedet for lavet nogle store lanser som ridderne bruger til at fægte med. Vi finder ud af, at de også kan bruges som instrumenter ved at banke dem i jorden - og så er det problem løst.

7. kapitel

Generalprøve med indbudt publikum fra alle daginstitutioner i Åbyhøj (250 tilskuere). Børnene spiller sig godt ud og efterfølgende diskuterer vi, om vi fik gjort det så godt vi kunne. Er der noget der skal rettes til premieren i aften eller er det godt nok. Det vigtigste er, at det enkelte barn er tilfreds med sin egen præstation, og at vi alle er tilfredse med det fælles produkt.

Premieren løber af stabelen og børnene spiller sig ekstra ud fordi publikummet nu består af familie og venner (der er mere på spil).

Til den efterfølgende spising instruerer børnene alle deltagerne i de sange og danse vi har lavet i musicalen til fælles morskab.

Næste formiddag spiller vi så musicalen for sidste gang. Denne gang er det kammeraterne fra 0-6 klasse, der er inviteret, og også denne gang bliver der spillet helt ud over scenekanten.

Som voksen kan man høre, hvordan diverse effekter i stykket bliver diskuteret og endevendt - hvad der er sejt og hvad der er mere kedeligt.

8. kapitel

Nedbrydning og opsamling. Det er altid trist at slutte et intensivt forløb og bryde ned - men det hører med at blive sentimental og lade følelserne flyde over. Vi bliver enige om at børnene skal skrive en stil om forløbet og så kan vi mødes og snakke om stykket. Af forskellige grunde bliver det dog aldrig til noget. Men to år senere sidder vi alligevel og ser vores film og mindes vores forestilling. Sangene og handlingen er stadigvæk i frisk erindring og vi bliver enige om, at vi må prøve endnu engang.

ANALYSER/KOMMENTARER TIL PROCESSEN:

De enkelte fag

Vi var fra starten og i planlægningsfasen enige om, at projektet skulle være et integreret projekt, hvor det ikke var de enkelte fag fra skoleskemaet der skulle indgå, men en proces, hvor det i dette tilfælde var vores fælles proces og produkt, der var målet med de 14 dage, vores forløb varede. Efterfølgende kan vi dog se, at børnene i deres arbejde med musicalen har været inde om stort set alle fagområder.

Fagene og det de enkelte fag/faglærere står for, er blot blevet brugt på en anden måde, end hvis

lærebøgerne havde været i brug.

Man kan kalde det for anskuelighedsundervisning eller anvendt viden i forhold til en proces. Dette er, som jeg ser det, en kontrast til den måde undervisningen ofte foregår i folkeskolen. Nemlig der sjældent plads til længerevarende projekter, med en reel fagintegration - hvor det ikke er enkeltfag og faglærernes behov, der stikker frem, men en fælles proces.

Men går man i en dybere analyse af processen og kigger på, om de enkelte fag alligevel er repræsenteret i processen, er jeg ikke i tvivl. I alle enkelt dele af hele forløbet kan jeg se/spore at børnene anvender den viden de er i besiddelse af, og udvider deres måde at gøre tingene på.

Et eksemplarisk eksempel:

Ideen om at undersøge hvor mange reklamer vi får:

Oplægget starter faktisk før arbejdet med denne musical. Børnene har diskuteret forurening på mange måder, og herunder regnskovens udrydning, det danske miljø, overforbrug mv.

Ud fra dette er der så nogle af børnene der foreslår, at reklamer og regnskoven skal indgå i musicalen.

Efter at vi har set på mange indfaldsvinkler til dette emne ender vi op med at de to familier, der er gennemgående i stykket skal vælte i reklamer og at børnene skal stille spørgsmål til de voksne om formålet med alle disse reklamer. De voksne i familien repræsenterer her forbrugersiden - for de vil kunne se hvor varerne er billigst. Børnene i familien repræsenterer på den anden side dem, der sætter spørgsmålstejn ved alle reklamerne og det store forbrug. Denne kritiske holdning udmønter sig i en diskussion generationerne imellem og munder ud i at børnene formulerer et brev til en af deres mediehelte, Professor Virvar. Han regner ud hvor mange reklamer børnene i klassen modtager - hvor mange reklamer man modtager på hele skolen og endelige bryder edb-anlægget sammen, da han skal regne ud hvor meget det bliver på landsplan. Denne scene slutter med at Professor Virvar viser en video med den sidste nye regnskovsrap som en helt ny gruppe har lavet. Børnene har selv komponeret rappen - rytmerne - dansetrinnene og lavet kostumer af gamle brugte reklamer som er clipset og syet sammen.

Alt i alt en scene, der efter min mening indeholder ingredienser fra alle de fag der er indgået i samarbejdet omkring denne musical. - Dog uden af fagene har gjort hævde på at komme på banen, men som en naturlig del af hele processen hvor børnene har brugt, hvad de synes skulle med i denne scene.

I processen er det primært dansk og regnelæreren, der var medvirkende. De øvrige lærere havde meget få timer på skemaet, og var kun med når der var plads i deres eget skema. Det vil sige, at de ikke var så involverede i processen, som jeg godt kunne tænke mig for at det skulle blive ideelt.

Ved et projektarbejde er det vigtigt med en eller flere gennemgående personer, der kan være med til at planlægge og tage ansvar, for derigennem at holde sammen på alle tråde og holde alle fast på de beslutninger der tages undervejs.

Dette kan være problemet for skolelærerne, hvis de ikke kan frigøres fra deres skema i en sådan periode. Skulle processen være ideel så ville 3 lærere på fuld tid hele tiden være ideelt til en sådan proces - men det er jo et resource- og prioriterings spørgsmål.

Børnenes egne produkter:

Hvordan sikrer vi, som professionelle børnearbejdere, at få børnenes egne skabende evner frem på banen? Og hvordan sikrer vi at de bliver vedligeholdt, bevaret og stimuleret? Hvordan får vi i skolen plads til den mere kropslige indlæring?

Skolen er efter min mening meget præget af boglige indlæringsformer, hvor indlæring via hovedet er i centrum. De kreative fag og den kropslige indlæringsform har omvendt trange kår mange steder. Efter min mening dels fordi de kreative fag ikke er prioriteret særligt højt, og dels fordi lærerne ikke er gode nok til at arbejde med disse indlæringsformer.

I vores arbejde med musicalen kommer *digtingen før nedskrivningen* af ordene - *musikken, rytmerne og teksterne kommer før en skriftlig fastholdelse* gennem noder, akkorder, rytmeskema og tekster. Den *dramatiske dialog prøves af i nuet med improvisationer og leg med mulighederne, før dialogen og scenen fastholdes på manuskript.*

Flemming Mouritsen skriver i "BUKS nr. 28 okt. 1993 s. 91-109" omkring børnenes kultur i førskolealderen, hvordan der digtes, fabuleres, synges, hoppes, tegnes o.s.v. Dette varer i flg. Mouritsen ved til 10-11-12 års alderen (s.93).

Børn er analfabeter til 10-11-12 års alderen, eller hvornår nu alfabetiseringen og dermed overgangen til skriftkulturalitet kan sige at være gennemført (netop den alder, hvor de i følge mange udsagn holder op med at synge, lege, tegne osv. Hvilken sammenhæng er der her?) Det betyder, at børn lever i en såkaldt oralkulturel sfære indtil da. (s. 93-94)

Jeg er enig med Mouritsen. En af mine bevæggrunde for at arbejde med kropslige indlæringsformer er netop, at børnene helst i deres opvækst skal fastholde denne form samtidig med, at de lærer andre (intellektuelle) sprogformer.

(Dette er et emne, der også er belyst af bl.a. Steen Larsen DLH i København, Kjeld Fredens ÅU, Jon Roar Bjørkvold Oslo Universitet, Agnete Diderichsen DLH og undertegnede i div. bøger og artikler, som jeg ikke vil komme nærmere ind på her.)

I musicalprocessen arbejder vi med at fastholde de kropslige indlæringsformer.

Et eksemplarisk eksempel:

Børnene øver sig i skolegården, på vej til og fra skole, derhjemme mens de står og laver mad og i pausen i fodboldkampen. De går til det! - hip hop. Når man er meget sammen med børn (stort set i alle aldre) og iagttager deres bevægelsesmønstre og hvilke trin de øver sig på, er hip hop pt. en af dillerne - ligesom break-dance var det for nogle år siden.

Ikke ret mange voksne kan danse hip hop - og børnene griner åbenlyst når jeg forsøger mig selvom jeg er en ret habil danser.

Hip hop dansen skal med i musicalen og kommer det via en scene, hvor børnene har fået deres hundehvalp kørt over og genoplivet af kommodeånden. Derefter går de hjem og tænder for fjernsynet, der viser BAMSELAND. I Bamseland danser alle børnene hip hop til en koreografi, som de har brugt lang tid på at øve. De har allesammen deres yndlingsbamse med og danser rundt med den. Hip hop afdelingen afsluttes med en kort afrikansk dans der er koblet sammen med et break. Musikken til hip hop dansen leveres af et keyboard, hvor børnene har eksperimenteret længe med rytmer og lyde.

Derefter slukkes for fjernsynet.

Hvis man ikke som i denne scene, tager det børnene øver sig på med ind i arbejdet på skolen vil jeg mene, at det efterhånden uddør eller også bliver gjort til elitedyrkelse hos nogle få, der begynder "at gå" til hip hop. Dvs. at legen med rytme og lyd bliver taget ud af den originale sammenhæng. Det bliver gjort til fag fremfor samvær.

Når man arbejder med de sange, der hører med, kan man se, at børnene lærer dem udenad meget hurtigere end de voksne. Ordene hænger også ved i meget længere tid end hos de voksne. Vi har forlængst glemt (eller i hvert fald mistet meget af) den evne, det er at huske ting udenad. Sangen om hundehvalpen som også indgår i denne scene er bl.a. et eksempel herpå. Vi voksne havde svært ved at huske teksten, men børnene lærte den lynhurtigt - og det var faktisk dem, der fastholdt både tekst og melodi til næste dag, hvor jeg ikke kunne huske den.

Teksten og melodien er lidt sørgelig og vi havde indlagt et break. Det endte med at børnene gav sangen så meget gas, at vi voksne måtte foreslå, at vi dæmpede os ned og var lidt mere sørgelige i udtrykket. Børnene havde simpelthen glemt tekstens indhold og bare levet sig ind i melodien og rytmen og kørt derudaf. Her mødtes så deres kropslige oplevelse af musikken med vores intellektuelle oplevelse af, at en hundehvalps død er en sørgelig ting.

De svage børn:

De svage børn, der styrkes gennem denne form for arbejde, kan der skrives meget om. Men først må man definere hvad svage børn er, og med hvilken målestok og ud fra hvilke normer det måles. Hvis vi ser på skolesystemet som det er i dag, er der ikke ret meget plads til særlinge. Kan man ikke læse eller regne så hurtigt som de andre er det ned på læse- eller regneklinikken hvor man fokuserer åbenlyst på det børnene har fået at vide, de er dårlige til.

Astrid Gøssel skrev og sagde allerede i 30'erne, at hun arbejdede med at tage udgangspunkt i det børnene var gode til - så skulle det andet, som de ikke var så gode til, nok følge med.

Jeg tror, at hun har ret!

Det er i hvert fald den konklusion jeg kan drage i forbindelse med arbejdet med både denne og andre musicals og andet kreativt arbejde, jeg har lavet både med førskole- og skolebørn.

Her er en række eksempler:

Eksempel 1

En gruppe børn havde åbenlyst læsevanskeligheder og trænede ofte sammen med forældrene for at komme på "nivo".

Proceduren derhjemme var, at de skulle træne, fordi de ikke var så gode til at læse. Hver gang læsebogen kom frem var det med ordene eller stemningen - det er du ikke god til, og det skal du derfor øve dig i. Denne metode kan medføre at børnene blokerer, og dermed bliver usikre på det, de skal i gang med.

I musicalperioden havde disse børn nemmere ved at skrive teksterne ned på det de havde digtet, at læse de andres tekster, at være med til at lave manuskript, at læse aviserne som vi brugte til at se tv-programmer i. Og at læse de reklamer som vi havde samlet sammen.

Jeg mener dette bl.a. hænger sammen med, at vi legede tingene ind. Der var ingen krav til, at børnene skulle læse eller skrive korrekt i dette forløb. Det centrale var ikke at de skulle læse eller skrive, men at vi skulle lave en musical, hvor en del af arbejdet tilfældigvis var at skulle læse og skrive.

Eksempel 2

Et svagt barn, som har svært ved at omgås de andre børn og i det hele taget svært ved de intellektuelle indlæringsformer, får helt bevidst nogle hovedroller, med tilhørende stort ansvar. Vi kan se hvordan barnet vokser rent kropsligt - og kan også høre i krogene, at de andre børn kommenterer at vedkommende er god til det. Specielt på dette barn synes jeg at kunne se hvordan det er kroppens sprog der taler. Både glæde og sorg aflæses direkte og uden omsvøb. Jeg har fået tilbagemeldinger fra forældrene, der siger at deres barn har fået meget ud af at arbejde på denne måde.

Eksempel 3

En helt ny dreng i klassen føres ind til det nye kammeratskab via denne proces. Han vokser også og får en god plads i stykket.

Eksempel 4

Socialiserende proces. Klassen var netop i begyndelsen af 4. klasse blevet slået sammen således at tre 3. klasser var blevet til to 4. klasser. Gennem det tætte arbejde en musicalproduktion er, kom vi alle tæt på hinanden, og de gamle "klasseskel" blev udvisket. Nye grupperinger blev etableret og klassen blev mere homogen efter denne proces.

Kaosangst

Kaosangst er et kendt begreb for mange pædagoger og lærere. Man er angst for at ikke kunne styre processen, og ikke vide hvor man er henne i den og hvor den når hen.

Jeg vil ikke gå nærmere ind i en definition af kaosangst, men henvise til Ulla Fischers og Bent Leicht-Madsens bog "Se Her" (børn og unges forlag)

Jeg tror kaosangsten blandt andet opstår gennem den måde skoledagen og fagene er strukturerede på. Vi har som regel kun 45 minutters lektioner eller når det går højt 2 x 45 minutters lektioner. Dette gør, at man fokuserer meget på et afsluttet forløb i den enkelte time - og ikke har mulighed for at lade tingene tage tid - og gennemleve nogle processer, hvor man når ud, hvor man ikke kan bunde.

I en proces hvor man ikke er bundet af ringetider som f.eks. vores musical projekt, har man muligheden for at lade stå til, og se hvad der sker.

Ex. Det giver f.eks. mulighed for at et musiknummer tage 2 ½ time og at man kan spille så længe man vil, uden at nogen kommer og blander sig. Man får derigennem mulighed for at rytmerne og sangene forankrer sig og kommer til at swinge. Analogt hertil kan man analysere og fremhæve mange andre af delelementerne i processen, der kommer til at leve helt anderledes når man har tiden med sig - i stedet for kun 45 minutter til at nå det man vil.

Mette (klasselærer) sagde på et tidspunkt "Erik vi er helt ude at svømme - det er flot - men hvordan kommer vi i land igen". Jeg svarede: "Selvfølgelig kommer vi i land igen, men lige nu er der ingen der ved hvordan."

Når man har gennemlevet processer, der kan og må tage tid, finder man en ro ved det, og denne ro formidles også videre til børnene.

Børn bruger ofte denne arbejdsform selv, når de øver sig på ting:

At ting tager tid, kan man også se når børn øver sig på f.eks. at danse hip hop - så foregår det alle steder - i skolegården, på vej til og fra skole, i køkkenet mens man laver mad osv. Det er det samme når de skal øve sig i en bestemt måde at skyde til en bold på - TING TAR TID.

Konklusioner

Ja, det er svært at konkludere, men noget af det jeg mener, at man på skolerne skal arbejde mere med et samarbejde mellem de musik kreative fag og de traditionelt mere "tunge fag".

Samarbejdet skal være på et plan, hvor alle sprogformer og indlæringsformer har plads - hvor man respekterer forskellighederne i sprogformerne, og dermed giver plads til dem. Jeg tror også på, at den enkelte faglærer, gennem en sådan proces, kan komme til at se andre indlæringsmåder i sit eget fag.

På seminariet kan vi gøre mere ud af lignende arbejdsprocesser, hvor både lærere og studerende er involverede. Her skal det være processerne og ikke de enkelte fag, der er i centrum. I en sådan proces er det efter min mening vigtigt at give den enkelte faglærer mulighed for at være med i hele projektføreløbet.

Man kan dog ikke skippe de enkelte fag - for en faglighed er også en forudsætning for at kunne arbejde i projekterne.

Når man kigger på børnene og deres glæde ved at arbejde på denne måde, er en af mine hovedkonklusioner, at vi på seminariet skulle arbejde meget mere på denne måde med de studerende.

Børn gør ikke det du siger, de skal gøre. De gør det du selv gør!

Litteratur:

Bjørkvold, Jon Roar

Det Musiske Menneske. Hans Reitzels Forlag 1992

Fredens, Kjeld

Musikalsk Odyssé. Folkeskolens Musiklærerforening 1991

Fischer, Ulla og Bent Leicht Madsen

Se her. Børn og Unges forlag

Jørgensen, Inger Barker og Sven Møller Kristensen

Bogen om Gøssel. Gyldendal 1981

Larsen, Steen og P. Parlenvi

Børns liv og læsning. Gyldendal 1982

Lyhne, Erik

Spil Op - om børn musik og bevægelse. Lyren 1990

BILAG 1:

1. runde hvor børnene fortæller om det stykket skal handle om ud fra deres egne tegninger og tanker:

- Simon: En mand, der får reklamer, noget med en regnskov/ikke regnskov
- Thomas: En jæger der skyder en bjørn - noget om dyr der bliver udryddet
- Charlotte: Miljøbilen. Pas på vores miljø
- Trine: Tegning af en kommode, der hjælper andre med at drømme
- Anne: Kommoden, der tryller eventyr frem - om prinser og prinsesser.
- Jakob: Kommodeånden - en drage og en ridder der redder prinsessen fra dragen
- Naja: Det onde skab med farlige hekse, den gode kommode med sommerfugle og blomster
- Katrine: Kommodeånden der hjælper en hundehvalp, der er blevet kørt over - så den bliver levende igen
- Ditte: En død hundehvalp - sultende mennesker i Somalia
- Mikkel: Om truede dyr - om udryddelse af truede dyr
- Luise: En drøm om at vinde penge i Lykkehjulet og sende dem til Somalia
- Søren: En ridder og en drage, der slås for at redde prinsessen, der er så grim at prinsen ikke gider redde hende alligevel.
- Mads: Kommodeånden der skaber sol og grønne træer - onskabet der kigger ind om natten af et mørkt vindue
- Christina: Et hvidt tryllepulver der kastes op når man har brug for det
- Cecilie: En engel der kommer flyvende ned fra himlen. Noget med reklamer.
- Johan: En drage og en ridder der slås for at befri prinsessen.
- Camilla: Penge fra et lotteri, der skal gå til sultende mennesker
- Rasmus: Nogle riddere, der slås
- Nicholas: Nogle børn, der er alene hjemme og så kommer den onde ånd
- Emil: En grim prinsesse, der bor på et slot, og ingen vil befri hende
- Martin: En stor drage - der spyr ild
- Casper: En stor rock stjerne, der bliver hjulpet af kommodeånden
- Mette S.: En kommodeånd, der hjælper med lektierne
- Mette K.: En klaverspiller, der er dygtig til at spille.

BILAG 2:

2. runde hvor børnene fortæller om det de kunne tænke sig at være i stykket (efter 1. runde hvor vi har fået alle ideer præsenteret, og nogle af scenerne er lagt fast):

- Jacob: Drage
- Thomas: Jæger
- Søren: Ridder
- Emil: En grim prinsesse
- Simon: Faren til de to børn, der får reklamer
- Peter: Stuntmand
- Katrine: Barn i reklame-familien
- Anne: Moren i reklame-familien
- Naja: Barn i reklame-familien
- Rasmus: Ridder
- Martin: Drage
- Charlotte: "Bent Burg" i Lykkehjulet
- Casper: Smuk prinsesse
- Christina: Drage
- Cecilie: Drage

- Mikkel: ??
- Trine: Barn i familien - regnskovsdanser
- Nicholas:??
- K.:Mor i familien
- Johan: Tyk Prinsesse
- Mads: "Carina" i Lykkehjulet
- Luise: Ridder
- Camilla:Engel
- Ditte: Bamse i bamseland
- Rasmus:Far i familien

BILAG 3:

Dregebogen til KOMMODEÅNDEN OG ONDSKABET:

- 1 Jakob præsenterer stykket og de to familier:
Go' da mine damer og herrer.
Velkommen til 4. a der præsenterer eventyret om kommodeånden og ondskab.
I eventyret har vi to familier:
Familien A. Olsen og familien B. Hansen.
I familien A. Olsen er der en kommode hvor den gode kommodeånd bor og i Familien B. Hansen er det onde skab, hvor ondskab holder til - disse ting lever naturligvis kun i børnenes fantasi.
Velkommen til stykket og de to familier.
- 2 FAMILIEN A og B kigger i reklamer:
A:
Børn: Sikke mange reklamer vi får hvad skal vi bruge dem til?
Forældre: Uden reklamerne vidste vi ikke hvor kaffen er billigst.
B:
Børn: Vi drukner i reklamer
Forældre: Sludder og vrøvl - vi må se hvor varerne er billigst henne
Børn: Vi har sendt et brev ind til professor Virvar - om hvormange reklamer vi får på et år.
A + B børn: Vi vil se programmet med professor Virvar.
- 3 PROFESSOR VIRVAR OG HANS ASSISTENT:
Johan: Velkommen til professor Virvars spørgeprogram. Ditte vil du være venlig at hente brevene ind?
Ditte: ja - jeg kan se, at der er kommet et brev fra Åbyhøj.
Johan: Ja, der er nogle børn fra Gammelgårdsskolen, der har regnet ud hvor mange reklamer de får på et år.
Det bliver 100 kg pr. familie og hvis man regner det om til hele århus er det ca. 10.000 kg og hvis man vil regne det om til hele landet - ja så fik vi det problem at vores EDB anlæg gik i stykker.
Evt. **Ditte:** Men vi går videre. Vi har lavet en helt ny regnskops rap som vi viser på video nu.
- 4 Regnskopsrap
- 5 **Familien A**
Er i klar over at der kommer lykkehjulet nu?
A + B: Zap Zap
- 6 Lykkehjuls fanfare - Caspers keyboard:
Deltagerne kommer ind:
Charlotte: Velkommen til lykkehjulet. vi har i dag tre deltagere og vi siger velkommen til Mikkel, Peter og Johan, der er med for 17 gang.
Reglerne er som sædvanlig, at svarer man rigtigt får man pengene, og hvis man svarer forkert bliver gevinsterne sendt til afrika.
1. deltager (mikkel) drejer hjulet.
Ja det blev den ... (farve) kategori.
Hvad hed den første mand på månen?
Mads: Ja det var et svært spørgsmål, du får 3 valg muligheder:

Niel Armstrong, Uffe Ellemann eller Michael Jackson.

Mikkel: Øh Øh - jeg tror det er Uffe Ellemann.

fra salen uh uh øv

Charlotte: Ja det var ikke så godt, men det var heldigt for afrika for nu sender vi 10.000 kr dertil. Pengene lægger vi her.

Næste deltager er Peter som drejer hjulet.

Ja det blev den ... (farve) kategori.

Hvad hedder danmarks dronning?

Mads: ja' det var også svært - hedder hun Margrethe, Sofie eller Silvia?

Peter: Ja' det må være klappen der er gået ned - det ved jeg ikke - er det Julie?

fra salen uh uh øv

Charlotte: Ja det var ikke så godt. Nu sender vi 10.000 kr til afrika. Pengene lægger vi her.

Næste deltager er Johan som drejer hjulet.

Ja det blev den ... (farve) kategori.

Hvad hedder den nye præsident i USA

Mads: Ja' jeg ved ikke om det er svært!, Men du får tre muligheder:

Er det Ronald Reagan, Bill Clinton eller George Bush?

Johan: Det ved jeg ikke det slår helt klik - nå nu ved jeg det - det er Clinton.

klap fra salen

Charlotte: Ja det var flot nu har du vundet en pose penge- Du får et tillægsspørgsmål til finalen. Hvem er det der er stor og gul og godt kan lide kager og saftvand, og som er med i børnefjernsynet hver søndag.

Mads: Du får tre muligheder Er det kylling, bamse eller aske?

Johan: Det må være Bamse

klap fra salen

Charlotte - ja det var flot - du har vundet den lysegrønne Lada, der står der.

Johan: tak jeg har vundet 17 biler nu, og jeg vil sende både pengene og bilen til Afrika (somalia)

Charlotte: Tak for i aften vi kommer igen i morgen på samme tid og samme kanal.

Fanfare fra Casper og jubel fra tilskuerne.

7

HUNDEHVALPEN:

Familien A:

Simon: Nå mor og jeg tager ud og køber ind. Kan I ha' det godt imens.

Mette K: Kan i huske at lufte trille i parken?

Katrine og Naja: Ja det skal vi nok!

Katrine: Vil du med ud med Trille?

Naja: Ja det må vi hellere så den ikke tisser på tæppet!

De går i parken.

Thomas kommer kørende i bil og kommer til at køre den vildfarne hundehvalp over.

Katrine: Du er ikke rigtig klog, du har kørt vores hundehvalp over.

Naja: Ja du er da en stor klaptorsk

Thomas: Det kunne jeg ikke gøre for. I må passe bedre på jeres hund her kommer jeg kørende stille og roligt.

Katrine: Kom vi går hjem med Trille.

HJEMME:

HUNDEHVALPESANG!

Naja: Hvad skal vi gøre

Katrine: Vi kunne prøve om kommodeånden vil hjælpe os. Det har den gjort så tit.

Naja: Det var en god ide.

PLING PLING på Caspers keyboard

KOMMODE ÅNDEN KOMMER FREM

Camilla: Hvad kan jeg hjælpe jer med idag.

Naja og Katrine: Vores lille hundehvalp er blevet kørt over kan du gøre den levende igen.

Camilla: Jeg kan da prøve

PLING PLING PLING

Sådan nu er den levende igen.

Naja og Katrine: Hurrah den lever hurrah

FORÆLDRENE KOMMER HJEM

Simon: Har i haft det godt - er der sket noget?

Naja og Katrine: Nej over hovedet ikke

Mette K: (kigger på uret) Nu er klokken 5 og der kommer Bamseland i fjensynet:

8

ZAP ZAP: BAMSELAND

MUSIK fra keyboard og dans og hip hop til med bamser

MARTIN: BABADAGAGUNG

9

ALENE HJEMME:

Familien B: (bliver på scenen)

Anne: Nu skal vi ud i byen. Kan i passe godt på jer selv?

Rasmus: Ja' vi ta'r afsted nu. I skal ikke lukke nogen ind.

Trine: Hvad skal vi lave? -

Mette: Det ved jeg ikke

UHYGGELIG LYD

Hørte du lyden Trine?

Trine: Nej

UHYGGELIG LYD IGEN

Mette: Er du helt sikker på at du ikke hørte lyden?

Trine: Ja det lød uhyggeligt - hvor kom den fra?

Mette: Jeg synes, det kom hende fra ondskabet

Trine: Tør vi se efter?

Mette: Lad os prøve

SPØGELSERNE VÆLTER UD OG ER UHYGGELIGELIG - UHYGGELIG

LYD FRA KEYBOARD

RASMUS PIFTER

Trine: Hej vil I ikke lade være med at skræmme livet af os.

Mette: Skulle vi ikke hellere have det sjovt med en dans og en sang sammen?

Joh joh joh

MALELA 3 gange

Børn: Har I ikke noget at drikke??

Spøgelserne: Jo vi har noget grønt spøgelsessaftevand! Lad os drikke det.

BILDØREN SMÆKKER

Trine og Mette: Så nu kommer far og mor

Anne: Her ser jo fredeligt ud børn, har i haft det godt?

Trine og Mette: ja

Rasmus: er der sket noget mens vi har været væk?

Trine og Mette: nej

Rasmus: Jeg har lidt guf med til en film der kommer i fjernsynet i aften

Trine og Mette: Hvad er det for en film?

Rasmus: Det er en ridderfilm fra da jeg selv var dreng

10

RIDDERSCENE:

RIDDERSANG - VI ER DE SEJE 2 X

Focus på prinsesserne:

Emil: Åh tut hvor er jeg træt

Simon: Åh jeg kan næsten ikke se uden af mine øjne

Emil: Kan du se alle de mennekser der er nede i slotsgården?

PRINSESSESANG - 3 VERS

Søren: Har du set den fæle drage der vogter prinsesserne. den vil jeg slå ihjel

Luise: Det vil jeg

Søren: Nej det vil jeg

Luise: Det vil jeg

Søren: det vil jeg

Luise: Det vil jeg

Søren: det vil jeg

Det bliver højere og højere

KAMP MELLEM RIDDERNE - OG BAB BAB DE OHH

VÆBNERNE:

Casper: Hørte du ikke prisesserne sagde at dragen var vild med kage

Thomas: Ja men vi har jo ingen kage - hvordan skal vi skaffe en?

Nicholas kommer gående med en stor kage

Casper: Se den bonde der kommer der - han har en kage med skal vi tage den?

Thomas: Ja

De tager kagen og får dragen lokket væk

Simon: Nu er ridderne død, og dragen væk - skal vi ikke gå ind og sove i vores alkove tove

Emil: Jo det gør vi for nu er stykket slut tut.

SIDSTE VERS + la la synges af alle og alle kommer frem på scenen
ekstra nr. vi er de seje
ekstra malela med publikum

Alle fotos og noder: Erik Lyhne